

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a esc de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tiri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $\frac{2}{3}$ galbini mon. sunatoria.

Anul XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de ficare publicare.

Nr. 79.

Brasovu 25|13 Octobre

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

Brasovu 24 Oct. 1871.

Publicam in frunte frumos'a si condemn'a recunoscintia, ce congresulu diuaristilor romani adunat in Bucuresci in 1 Oct. a. c. a primitu in fruntea si intrata deschiderei lui ca inaugurare, dupa cum o vedem publicata de "Telegraful", consimtiendu intocma la datoritulu tributu pentru meritele initiatorilor publicitatei romane:

Congresulu diuaristicu.

Congresulu diuaristicu crediendu, ca n'ar pute mai bine se si inaugureze lucrările sale decatul print'unu votu de eterna recunoscintia venerabililor barbati reposatului George Asachi, DD. Ioane Eliadu Radulescu si George Baritiu parintii diuaristicei romane in cele 3 provincii ale Daciei Traiane, primi in unanimitate, cu celu mai mare entuziasm, urmatori'a propunere a dlui G. Misailu.

PROPUNERE:

Celu d'antai romanu, care s'a ganditul pentru prim'a ora de a infintia o foia periodica in limb'a nostra a fostu d. Racocea c. r. translatoru in Lemberg; a publicatul inse numai prospectul acelui diuariu ce avea se ésa pentru antaiasi data romanesca, fara ca planulu seu se fi fostu pus in aplicatiune.

La 1822 reposatulu acum Zacharia Carcalechi, cercà pentru a dòu'a ora in Bud'a o asemenea intreprindere, déra si acésta cadiu.

La 1828 C. Rosetti, munténulu, publica in Sacson'i cateva numere numai ale unui diuariu politicu numitu "Fam'a Lipscai".

La 1827, venerabilulu d. I. Eliadu Radulescu, patriarchulu publicistilor nostri moderni, ceruse voia de a publica o foia romanescă in Bucuresci, inse guvernul de atunci nu i incuviintia cererea. Aceasta a descuragiatur pe toti ceilalti barbati afara de doi, cari nu perdura de totu speranti'a, astepandu dupa dis'a dlui Cogalniceanu: tóte dela timpu si dela timpu si impreguriar.

Acestia au fostu dd. I. H. Radulescu in Munténia, G. Asachi, reposatul acum intru fericire la Moldov'a.

La 1 Aprile 1829, d. Eliadu publica antaiulu numeru alu "Curierului Romanescu", unulu din diuariile cele mai bune ce amu avutu pana in diu'a de astadi, si care dupa dis'a plina de adeveru a unui'a din veteranii actuali ai publicisticei nostre, a esercitatul cea mai mare inriurare asupra opiniei publice, asupra ideilor literaturei si chiaru gustului romanilor.

Trei luni dupa Heliade (1 Iuniu 1829) G. Asachi scote la lumina in Iasi, "Albin'a Romanescă", diuariu veteranu ce pana la 1859 n'a incetatu a apăr sub o forma seu alt'a.

"Acesta diuarie, scrie d. Cogalniceanu, esite in timpulu ocupatiunei rusesci si sub censur'a impusa pentru aceiasi data principatelor prin ocumirea provisoria, fura inse o adeverata revolutie intre romani. Ele le deschidea o lume noua puindu in contactu cu celealte popore mai civilisate, aratandule faptele, propasirile si mai alesu driturile."

Unu alu treile barbatu, pe care recunoscintia romanilor n'ar trebui se lu dè uitarii nici odata este d. G. Baritiu, care la 1838 a fundat in ciud'a enorheloru greutati ce i se opuneau, "Gazet'a de Transilvania" si "Foi'a pentru minte, anim'a si literatur'a". Cele mai bune article despre drepturile si interesele romanilor esau si esu inca in aceste diuarie, in care dupa marturisirea celoru competinti (Cogalniceanu diurnalista romanu), publicistii cei mai insemnati -si dedese rendes-vouz....

"Gazet'a de Transilvania" a fostu aparatoriulu celu mai infocatu alu principatelor, stimulatoriulu celu mai neobositu alu nationalismului, protivniculu neimpacatu alu iururilor de din afara si alu abusurilor de din intru, care le impedecă propasirea. La "Gazet'a de Transilvania" alergau toti publicistii romani, cari in patri'a loru nu gasiea organu pentru a-si publica ideile. "Gazet'a de Transilvania", e rea pentru Principate pres'a libera, organu opiniunei publice. Gazet'a lui G. Baritiu a facutu multu bine, a oprit multu reu si in totu chipulu a esercitatul o mare inriurare in Iasi si in Bucuresci atatu asupra guvernelor catu si asupra poporului."

Candu vedem, chiaru in dilele nostra, acestu timpu disu alu tolerantiei si alu libertatei, la cate greutati, sacrificii, pericole si privatiuni este supusa meseria de diuaristu, candu scimu, ca unu Eliade, ca unu Asachi, ca unu Baritiu au avutu a invinge greutati si mai coversitorie sub intreitulu jugu de feru alu presiunei moscovite, austriace si turce, spre a sustine cate 25 si 30 de ani nisce organe de publicitate ce devenise nesce adeverate amvone nationali, nu putemu a nu fi patrunsi de cea mai adanca recunoscintia pentru acesti trei initiatori ai nostri in materi'a de presa, pentru acesti maestri, ai caror discipuli suntu toti publicistii nostrii de astadi, tineri seu betrani.

Pentru aceste consideratiuni amu onore a propune acestui primu congresu alu presei romane, sic'a si continuator'i a presei dela 1829 si 1838, ca incepertulu lucrurilor sale se lu faca print'unu votu de eterna recunoscintia in memor'a reposatului G. Asachi, primulu diuaristu moldovenu; a dlui I. Eliadu Radulescu, primulu diuaristu munténu si a dlui G. Baritiu primulu diuaristu ardelenu.

Moral'a ne invétia a uitá relele, nici odata binefacerile. Recunoscintia este un'a din primele virtuti ale marelui si generosului poporu romanu. Pana si animalele, dice inteleptulu Ségur, suntu recunoscatorie, ca-ci ingratitudinea este unu vitiu in contra naturei.

Procedendu astfeliu ne vomu acuitá de cea d'antai datoria a acestui primu congresu alu presei romane si ne vomu face vrednici de respectul urmasilor nostri.

Bucuresci in 4 Octubre 1871.

G. Misailu.

Adunarea luă urmatori'a conclusiune, care se primi in cunoscintia:

CONCLUSIUNE:

Asupra propunerei dlui G. Misailu de a se esprime recunoscintia barbatilor, cari ca parinti ai diuaristicei romane, in cele trei provincii ale Daciei Traiane, au concursu la renascerea României, luptandu pe calea spinosa a publicismului.

Inspiratul de nobil'a initiativa a acestor veterani ai presei romane.

Congresulu inaugureaza lucrările sale print'unu votu de eterna recunoscintia venerabililor: reposatul George Asachi, dd. Ioane Eliadu Radulescu si George Baritiu. —

Congresulu mai repetă invitarea celoru nerepresentati cu adausu, ca siedintele regulate voru incepe numai dela 12 Octobre. Din Transilvania, unde se afla stare exceptionale, nu se poate astepta, decat pulsul animei, care bate cu tota ferbintiala pentru prosperarea tuturor intreprinderilor folositore romanismului, dintre cari cea mai de capetea e comun'a adoperare a intra in cea mai intima relatiune cu tota publicitatea romano-latina, ca se se intereseze mai viuu de dobad'a sympathielor ce, conservate si prin desastrele seculilor, daco-romanismul nu inceta a le nutri, der' pe viitoru se va adopera a le face mai intime, deschidiendu usile comerciului celui mai reciproc de relatiunile consangene. — Unu diurnal in Rom'a latino-romanu altulu in Parisu e necesitate absoluta. —

Revista despre congresulu romanilor,

(nu alu latino-romanilor, nu alu daco-romanilor, ci numai alu romanilor transilvanii).

Ce mai ambla intelligent'a romana cu fantasmagoria de congresu, hisz, "romani nostri din Ardelu inainte de tóte au lipsa de unu pater Mathew, ca celu ce a impatriatul intre irlandesi reununile in contra beuturelor spirituose". Asta resună ca echou de impresiune la audiulu de congresu si inca romanu, si ca aplecare la infratire politica nationale, din prosceniu animei lui "Kol. Közlöny" Nr. 172 din 21 Octobre, anulu Domnului 1871.— Se resfoiu analale secliloru trecuti si se ne convingemu unadata, déca adeptii dan de "K. Közl." au vorbitu, mai pucinu, au facutu vreodata in vreuna revista noha-comentariu mai glorificatoriu pentru natiunea, dicu natiunea romana din Transilvania, decatul acum, cu vorbele de susu, candu tocma intelligent'a romana — cea plina de pietate catra comun'a concordia — vrea a cauta unu expedientu de valore publica spre a adera la invitariile si intencarile hizite de dupa usi'a antagonilor, pentru aplanarea dreptelor pretensiuni ale natiunei romane din Transilvania! —

Dér' se damu — la o parte — svadurile lui "K. Közl.", ca-ce ele se termina cam la obers'a sortii "glebae adstrictus", taiandune tóte aspiratiunile de vietia nationale politica pe vecia si ducundune la edemulu de sclavia politica nationale, pentru a carei prosperare romanulu se faca economia, se lucre bine pamantulu, pentrucá se poate plati bine pe mariile sale közlönyenii, fara a sci de pretensiuni dupa sacrificia, ca numai acésta e destinatia romanilor ardeleni!

Ne vomu reintorce si la impartesirea svadurilor oraculose ale divinitatii din Clusiu mai tardi, acum se referam si noi, cum si ce miscari s'au mai planuitu intre nepotii lui Horia din Ardelu. Trebuie se vorbim, cu acelu dispretiu, cu care suntemu intempinati. Vicem pro vice. Éca tota istoria:

Cu ocazie iubileului Escolentiei Sale premeritatului archiereu br. Siaguna, unii dintre cei ce luau parte la acelu festinu miscara a se tiené

si o convorbire, felin de conferinta politico-natională, cum facu tōte partitele politice si cum facu cea deákiana chiaru si acum, candu ei sosi la urechi tunetulu si bombardulu emisu tocma din Prag'a din bárna actelor de complanare si cu deosebire din legea cea manifica cu curie nationale pentru ascurarea de egemonisare, că de timpuriu se se intieléga, că ce e de facutu, se nu scapă cumva frenele in periclitare, tocma asia seadunara unu numru insemnatu de inteligenti romani si conferira in 4 Sept. Cei ce luara initiativ'a cerea si apară recederea dela pasivitate; cei mai afundu vedetori pretendea, ca numai o adunare generale a inteligentiei e competenta a decide, că ce ar' mai fi se urmeze natiunea romana in interesulu causei sale nationale. Cei cu fraternisarile se speriea de adunare nationale si pretendea, că se se convóce, inse numai cu programa: „de a esi din pasivitate regulandu o activitate, mai vertosu pentru alegerile (dela 20 Aprile 1872?) la diet'a din Pest'a; apoi bravii acei activisti nici ca voiea se vina la o astfelui de adunare alti, cu alte opiniuni, decat nu mai cu de ale alorū.

Maioritatea inse n'a recunoscutu necesitatea absoluta nici oportunitatea de vr'o adunare nationale romana generale tocma in impregiurarile de facia si asia totu resultatulu conferintei s'a tiermurit pre langa alegerea unei comisiuni din ambe partile disputante, de 7 membri, cari se se consulte cu inteligent'a, că ce ar' fi mai consultu a se inscena in obiectulu respectivu. In comisiune se alesera d. E. Macelariu, I. Hania, I. Rusu, Dr. I. Nemesiu, Dr. I. Borcea, Dr. D. Racuciu si Visarionu Romanu. Acestu comitetu se adresă catra inteligent'a romana respectivu competenta cu una adresa de cuprinsulu urmatoriu:

„Multu Onorate Domnule!

In 4 ale curentei, pe candu o parte inse-nata a inteligentiei nōstre din diferite parti ale Transilvaniei se află la Sibiuu, s'a tienutu si o consultare particularia confidentiala asupra trebiloru nōstre politico-nationali.

S'a constatatu si cu asta ocasiune aceea ce toti simtimu: trebuint'a de o mai desa comunicatiune de pareri intre inteligentii nostri, s'a constatatu adeverulu, pe care toti lu recunoscemu, ca interesele politico-nationali ale poporului romanu din Transilvani'a reclama acum dela inteligent'a sa preste totu mai multe semne de viétia.

De si adunarea nōstra aceea, facia cu momentositatea lucrului nu s'a semtitu competenta a esi din form'a conversarilor private si a proiectă vre unu modu de manecare; a voitu totusi se contribue la realizarea unei intiegeri aceea, ce pote si este datoriu se contribue ver-care particulariu.

Spre acestu scopu a alesu unu comitetu de 7 constatoriu din urmatōriele persōne: Elia Macelariu, Ioane Hania, Ioane Rusu, Dr. Ioane Nemesiu, Dr. Ioane Borcea, Dr. Demetru Racuciu si Visarionu Romanu, — care s'a indatoratu, de a se adresă pecale privata catra toti barbatii competenti ai natiunei nōstre si a le cere parerea in privint'a tie-nutei nōstre politice in presentu si viitorulu celu mai deaprope facia cu impregiurari, in cari ne afiamu.

Scopulu principalu alu acestui pasu este, a gasi apoi din adunarea aceloru pareri modulu celu mai usioru si mai eficace pentru initiarea unei intiegeri si desvoltarea unei activitatii mai corespun-ditorie intereselor natiunei.

Avendu deci norocirea, a te nuineră intre barbatii de intieptiune si de maturitate politica, ne permitemu a te rugă cu totu respectulu, se ai bu-natate a ti dā opiniunile dtale la urmatōriele puncte:

1. De óra-ce numai o adunare nationala pote fi competenta a se pronuntiá asupra conduitei politice a natiunei: care, cugeti dta, c'ar fi modulu celu mai coresponditoru pentru realizarea unei a-tari adunari in impregiurarile actuali?

2. Ce adunare afli mai cu scopu se se tienă, conferinta a inteligentiei, congresu nationalu ori ce?

3. Care se fia loculu adunarei si cam pe candu se se conchiamē?
4. Cine si in ce modu se convóce adunarea?
5. Cine se ieă parte la adunare?
6. In casulu, candu tienerea adunarei nu s'ar pute realisă, ce e de facutu totusi pentru ajunge-rea scopului?

Zelulu dtale patrioticu si nationalu, pe care ne ai deprinsu a lu cunósece atatu de multu, nu ne permite a ne indoī, ca ne vei onoră cu increderea dtale si nu vei refusă concursulu dtale intr'o causa atatu de momentósa si urgenta, cum este acésta.

Responsulu m. on. dtale vei binevoi a ni lu tramite prin adres'a Elia Macelariu la Sibiuu, in catu ar' fi cu putintia pana in 15 Oct. cal. n. a. c.

Primesco, te rugamu, asigurarea stimei nōstre deosebite.

Sibiuu, 20 Septembre 1871.

Comitetulu ad hoc."

Romanii din Brasiovu, cari tienu tare de program'a fraternisarei, nu respunsera cate unulu la acésta adresare, ci tienura in 15 una adunare, in care decisera a dechiara comitetului dela Sibiuu, ca nu i acceptéza initiativ'a, ci astépta initiativ'a comitetului national dela 1862, care sub presidiulu Ecs. Sale br. Siaguna s'a tramsu din conferint'a dela Belgradu si pana acum inca n'au avutu oca-siune (!!!) a da reportu despre misiunesi, dice „H. Ztg.“ din Sibiuu. — Nōue ne venise altfeliu cuprinsulu decisiunei spre publicare, ca adica se iè initiativa pentru midiulocirea tienerei unui congresu nationale f. comitetu nat. din 1861. N'amur publicatu nemica, pentrua ui s'a contramandatu si apoi nu afiamu nici o urgentia pentru intetirea publicatiunei respective.

„Albin'a“ vine si analisa tōte intrebarile cu-prinse in adres'a de susu a comitetului ad hoc. In analisa se recunóisce, ca interesele politice nationali ale poporului romanu din Transilvani'a reclama in adeveru dela inteligent'a lui preste totu mai multe semne de viétia, inse despre acésta findu convinsu-fia-cine dintre inteligenti, n'are trebuinta de forma-le recunoscere, ca obiectulu e deslegatu. Era acésta mai mare activitate se se inaugureze si se se desvólte pretutindeni in tōte sferele vietiei publice si private, prin fiacare inteligentu, care are cuno-scientia de marile interese ale causei natiunei ro-mane din Transilvani'a, si acésta atatu cu cuven-tulu, catu si cu condeiulu si cu fapt'a, unde acésta pote se aiba locu, ceea ce pana acum nu s'a facutu din destulu, dupa cum a cerutu necesitatea; apoi se intréba:

„Ei bine, cum astadata credemu, ca svatulu unei adunari va delaturá acea inertia daunósa?!

Ce a impedecatu pre romani, pre inteligent'a loru, pre advocatii buna óra ai loru, de a se fi infaci-siatu, ori de cate ori a cerutu trebuint'a, nain-tea oficialoru si tribunaleloru publice — pururiá numai că romani, pururiá numai cu limb'a si cu hartii romane, si a nu primi nemica, nici lege, nici ordinatiune, nici sentintia — in limba straina?!

Ce a impedecatu pre romani, de a staruí mor-tisiu si espunenduse chiaru prin municipia, pentru introducerea limbei loru si respectarea nationalitatei loru in cea mai deplina mesura, in viétia politica?! Si in casu de nereesire, de a resiste si a opune, si astfeliu de a impedecá, seu a ingreuná guvernarea?!

Ce a impedecatu pre romani, de a desvolta o activitate publicistica catu mai imposante, de a abona si cett'i fiacare carturariu macaru cate o gazeta nationale, si prin acésta a se pune in reportu si cointielegere intre sine, că cum ei toti ar' fi, dupa cum naturalmente si suntu, unu trupu si unu sufletu, si astfeliu de a face cu totii, că dupa unu tactu, unu pulsu seu impulsu comunu, cea mai poterica presiune asupra despotiloru ce ne apésa na-tionalimente, ce voru a ne nimici nationalimente?!

Ce a impedecatu si pote se impedece pre romani, de a nu se interesă destulu, de societatile si institutiile nōstre nationali de cultura, de scólele nōstre, de literatur'a nōstra, de — „Albina“, banc'a nōstra de creditu si economii, scl. scl.?!. Si astfeliu de a desvolta o viétia propria nationale, plina de energiá, impunetória chiaru! —

Ei bine; recunoscemu cu totii, ca — nu ne amu interesatu destulu, ba ca in multe privintie nu ne amu interesatu mai nimicu; — ei bine: dati se ne interesamu din tōte partile mai multu, se ni in-cordam su mai multa poterile, se aducem pana si sacrificia, in avere, in munca seu sudore, pana si in sanetate si viétia. — (Va urmá.)

Legea comunale

(articlu de lege XVIII din anulu 1871 despre re-gularea comunelor, sanctionatu in 7 Iunin 1871, promulgatu in amendoué camerele Ungariei in 10 Iuniu 1871).*)

CAPU I. Despre comune in generale.

§ 1. Comunele suntu:

a) cetatile (orasiele), cari au consiliu (magistratu) regulatu dupa §-lu 64 din legea de facia;

b) comunele mari (opidele si satele mari, mező-városok és nagy faluk), cari de si nu au consiliu regulatu, suntu in stare de a implini din potere-a loru propria agendele ce li s'a concrediutu prin lege;

c) comunele mice, cari nu suntu in stare de a-si implini din potere-a loru propria agendele, im-puse comunelor priu lege, din caus'a relatiunilor materiali marginite ale loru si pentru aceea trebuie se se alieze (impreune) cu alte comune.

§ 2. Comuna, intre marginile legei, -si conduce de sine afacerile interne proprii, ecsecutéza ordinatiunile legei si ale municipiului (jurisdictiunei), relative la administratiunea publica de statu si mu-nicipale.

§ 3. In cause administrative auctoritatea apelativa a comunelor in gradulu primu e municipiulu (jurisdictiunea) in alu doile guvernulu.

CAPU II. Despre auctoritatea si competenția comunale.

§ 4. Auctoritatea comunei se estinde la tōte persoanele, cari locuiescu seu petrecu (se tienu) in comuna si in teritoriul comunei, si la tōta avere-a ce se afla in comuna si in teritoriul ei.

§ 5. Facu exceptiune dela acésta regula ge-nerala:

a) Membrii armatei regulate, marinei de resbelu si ai militieloru patriei (honvédség), cari stau in servitiu activu, in cause relative la servitiulu mili-tariu si in generale in acele ce dupa §-lu 14 art. de lege XII 1867 si §-lu 54 art. de lege LX 1868 se tienu de sfer'a de activitate a judecatorie-i militarie;

b) edificiele, cari servescu de locuinta stabilu seu provisoria Maiestatei Sale regelui si curtei sale si apertinentiele acelor'a;

c) tōte edificiele seu localitatile folosite in fapta eschisiu spre scopuri de fortificatiune seu spre alte scopuri militarie sub durat'a folosintie.

§ 6. Fiacare cive alu patriei trebuie se apar-tinea in legamintea vreunei comune.

§ 7. Fiacare cive alu patriei apartiene la legamintea acelei comune, sub a careia competitia stă candu se publică legea acést'a.

§ 8. Femeea sub durat'a faptică a legaturei conjugali (de casatoria) urmează competitint'a comunală a barbatului, si aceea o tiene si veduv'a in catu competitint'a ei nu se schimba in intielesulu punctului a) din §-lu 10.

§ 9. In aceea ce privesce pruncii minoreni decide competitint'a comunale a parintelui, seu incatuita ingrigirea de prunci este incredintiata mamei prin sentintia judecatorésca, competitint'a comunale a a-cestiea.

Cei nascuti din patu nelegitimu apartienu la competitint'a comunale a mamei.

§ 10. In acele casuri, la cari nu se potu a-plică §-ii de susu:

a) civile patriei apartiene la comun'a, in care locuiesce stabilu celu pucinu de doi ani si pla-tesce dare;

b) in aceea ce privesce individii, cari nu se potu trage sub regul'a de sub punctulu a), si din comuna, in competitint'a altei comune, decide competint'a comunale a parentilor respective a mamei;

c) cei gasiti (lelenczek), seu in generale individii, alu caror'a locu de nascere nu se scie, se considera că apartienetori la comun'a, in care s'a aflatu, seu in care in timpii din urma au petrecutu mai in-delungat;

d) individii, cari au servitu seu servescu in ar-mata, a caror'a competitint'a comunale nu se pote statorí pre basea reguleloru de mai susu, se considera că apartienetori la comun'a, de unde au fostu asentati.

§ 11. Competint'a comunale se pote acuiră si prin primire in legamintea comunale.

*) Acésta lege se va pune in practe pe tōte satele; si neaflanduse barbati calificati, cari se o scie esplica si ecsecuta, se scia romanii, ca si prin sate voru capata din gratia stapaniloru totu maghiari de judi si notari, apoi cum scie lupulu pastori oile n'amu se mai esplicu. — R.

§ 12. Fiacare cive alu patriei are dreptu de a se asiedia cu locuintia (a se domiciliá) in alta comuna.

Celu ce se asiedia cu locuintia -si insinua vointia la comun'a, in care vré se se asiedie, si comun'a numai in acelui casu i pote denegá asiediare:

a) déca se adeveresce in contra celui ce se asiedia, ca e sub accusatinn criminale, séu sub pedepsa;

b) déca nu este in stare a se sustiené fara ingreunarea comunei.

§ 13. Prin asiediare cu locuintia nu se rumpe legamintea comunale, in care a statu pana atunci.

§ 14. Déca celu ce s'a asiediatu voiesce a fi primitu in legamintea comunei, in care s'a mutatu: pentru acestu scopu se róga cu vorb'a séu in scrisu de comun'a respectiva; comun'a pote admira prima rea indata.

§ 15. Nu se pote denegá celui asiediatu primirea in legamintea comunei:

a) déca a locuitu in modu statutoriu in comuna doi ani de dile;

b) sub acestu timpu totu acolo a portat in continuu sarcinele comunali, in lips'a acestor'a alte sarcine publice; si

c) nu vine sub exceptiunile atinse la §-lu 12.

§ 16. Celu primitu devine membru comunale ordinariu, se bucura de drepturile asecurate prin legea presenta membrilor comunali, si este indetorit u a implini detorintele ce provina din legatur'a comunale.

§ 17. Comunele, cari -si acoperu sarcinele comunali pre deplinu din veniturile averei comunali, potu se conditioneze primirea in legamintea comunei pelanga platirea unei tacse moderate. Acésta tacsa se va ficsá de comun'a respectiva prin unu statutu.

Inse statutulu adusu in acestu obiectu e de a se susterne spre aprobare jurisdictiunei respective, decisiunea jurisdictiunei se pote apela la ministrulu de afacerile interne.

§ 18. Despre primirea in legamintea comunale e de a se inscientia in aceluasi timpu primaria acelei comune, alu careia membru a fostu pana acum a celu ce s'a primitu.

§ 19. Strainii, cari locuiescu in tiéra statutoriu de doi ani de dile, platescu in continuu dare, si nu suntu supusii altui statu, se potu primi de comune in legamintea comunale, déca facu destulu conditiunilor din §-ii 12, 14 si 15.

§ 20. Orice teritoriu trebuie se apartiena la óre care-va comuna.

§ 21. Teritoriul apartiene la comun'a, la care si pana aici a apartienutu, séu la care a platum pana aici contributiunea statului.

Aceea, ca óre cu respectu la administratiunea publica, la care comuna vecina a aceleiasi jurisdicțiuni se apartiena pust'a, care pana acum'a n'a apartienutu la nici una comuna si -si a platitu contributiunea deadreptul la oficiulu de dare regescu? o va determiná proprietariulu séu acea parte a proprietarilor, care platesce la olalta mai multu de catu diumetate din tota contributiunea directa de statu a pustei.

Déca cumva ar' fi mai multa decatu döue opiniuni, si votulu celor ce platescu mai multu de catu diumetate din contributiunea directa de statu nu se arata pre langa nici un'a, séu déca comun'a, la care proprietariulu séu proprietarii pustei dorescu se apartiena, nu vré se se invoiésca la impreunarea pustei cu comun'a, despre aceea, ca cu respectu la administratiunea publica una atare pusta, la care comuna vecine se apartiena, va decide jurisdictiunea respectiva pre langa ascultarea proprietariului pustei si a comuneloru vecine.

CAPU III. Despre drepturile si agendele (detorintele) comunelor.

§ 22. Comuna:

a) decide si aduce statute in afacerile interne proprie;

b) decisiunile si statutele -si le ecsecutéza prin primarii si organele alese proprie;

c) dispune de averea comunei;

d) impune (arunca) si scóte dare comunale;

e) se ingrigesce de drumurile curatau comunali si de alte midiulóce de comunicatiune;

f) asemenea se ingrigesce de scólele comunali si alte institute de aceeasi natura;

g) ea manipuléza polit'a si afacerea seraciloru;

h) ecsecréza tota drepturile si implinesce tota detorintele, cari dupa lege competu comuneloru.

§ 23. Cetatile cu consiliu (magistratu) regulat u afara de drepturile enumerate la §-lu 22:

a) administráza polit'a de piatia, munteana, de

tergu, idila si de sanetate publica conformu pretensiunilor locali;

b) ecsecréza jurisdictiune orfanala si pupilaria in tota ale cause ale orfanilor si ale celor ce suntu pusi sub curatela din comuna, cari nu se tienu de competint'a judecatoriei ordinarie;

c) procedu in cause industriali si in cause ce provinu din relatiuni de servituu intre domnulu cassei si servitoru, in intilesulu legei si alu statutelor.

§ 24. Dreptulu de jurisdictiune orfanala si pupilaria lu ecsecréza cetatea cu consiliu regulat u prin una comisiune orfanala permanente.

Comisiunea orfanala consta din primariulu (polgármester), procuroriulu, esactorulu, cetatii, din unulu séu mai multi asesori orfanali si din tutorulu general, care n'are votu. Presedinte e primariulu cetatii, in casu de impedecare, unulu dintre asesori orfanali.

Pentru a aduce decisiune valida se recere dimpreuna cu presedintele presenti'a a 3 membri, cari au votu.

Auctoritatea apelativa a caueloror orfanali si pupilarie in gradulu priunu e municipiulu (jurisdictiunea) in alu doilea ministrulu de afacerile interne.

§ 25. Pracsea, ce custa in cetatile singurante in privintia tractarei caueloror orfanali si in privintia administrarei baniloror orfanali se pote sustiené si mai departe pana la regularea generale si definitiva a caueloror orfanali, inse déca jurisdictiunea (comitatulu, districtulu etc.), séu cetatea voiesce se o straformeze intr'unu modu mai coresponditoru scopului, acésta o pote face prin unu statutu; inse statutulu adusu prin jurisdictiune e de a se sustene spre aprobare la ministrulu de interne, ér' statutulu adusu de cetate la jurisdictiune, si de acolo la ministrulu de interne.

§ 26. Numai dupa aprobare din partea jurisdictiunei se pote ecsecutá decisiunea, care se reportéza:

a) la statorirea, repartirea si scoterea darei comunali;

b) la instruirea séu acuirarea averei comunali, la inchiajarea de arénde preste 6 ani;

c) la contrageri de imprumutu;

d) la sistemisarea oficiului nou, séu la desfintirea celui custatoriu;

e) la inchiajarea séu desfacerea contractelor oñeróce ce nu vinu inainte in preliminariulu speselor, si la redicarea de opuri publice insemnate;

f) la pastrarea, straformarea si demolirea monumentelor istorice si de arta;

g) precum si orice decisiune, pentru care legea ordona intarire mai inalta.

In contra decisiunei municipiului (comitatului, districtului, etc.) comun'a poté se dè recursu la ministrulu de interne in terminu de 15 dile.

Déca jurisdictiunea nu se dechiaru in cea mai de aprope adunare generale ce urmeza dupa susternerea decisiunei, séu guvernulu in terminu de 30 de dile computandu dela presentarea susternerei facute in urm'a recursului: decisiunea comunei se considera că aprobata (incuviintata) prin tacere, si se pote ecsecutá.

§ 27. In contra tuturor decisiuniloror vatamatóre ale comunei, interesantii potu dà recursu, in terminu de 15 dile dela publicarea legala, respective dela admanuare, la municipiu, si de acolo in 15 dile la ministrulu de interne.

In decisiunea totudéun'a trebuie se fia expresu pusu, cumica decisiunea se pote apela numai fara a impedecá ecsecutare ei (extra dominium).

In lips'a acestei clausule decisiunea se pote apela cu impedecarea ecsecutarei (intra dominium).

§ 28. Municipiulu, afara de causele enumerate la §-lu 26 si apelate in intilesulu §-lu 27 numai, in acelu casu se pote amestecá in afacerile interne ale comunei, déca representanti'a comunei i cere si pretinde intervenirea séu ajutoriulu seu.

La casu contrariu comun'a pote cercá remediu la guvern.

§ 29. Statulu comunei nu pote fi contrariu legei, ordinatiuniloror guvernului si ale jurisdictiunei in vigore; e de a se sustene indata municipiului si numai dupa aprobarea acestuia respicata séu pretacete se pote ecsecutá.

§ 30. Statutulu, care e contrariu ordinatiunei din §-lu 29, e de a se nulificá prin municipiu.

Déca municipiulu nu s'a dechiaratu in adunare generale procsima, ce urmeza dupa susternere, statutulu se considera că aprobatu.

Decisiunea nulificatória a municipiului se pote apela la ministrulu de interne.

§ 31. Singuraticii potu recurá pentru modificarea statutelor vatamatóre la comuna, si in contra decisiunei vatamatóre a comunei, aduse in a-

cestu obiectu, la municipiu, si de acolo la ministrulu de interne.

§ 32. Comuna nu pote face obiectu de desbatere si decisiune din ordinatiunile municipiului si ale organelor lui competinte, relative la administratiunea publica de statu si municipale si este obligata a le ecsecutá neconditioanu.

§ 33. Cetatile cu consiliu regulat u primescu ordinatiunile municipiului nemidiulocitu si eschisivamente prin vice-comite, ér' comunele mice si mari prin oficiolatu cercuale (despartimental), si relative la aceste vinu in atingere cu munipiulu in calea acestor organi municipali.

CAPU IV. Despre reprezentatiunea comunale.

§ 34. Comuna ecsecréza dreptulu autonomiei (guvernarii) de sine prin corporatiunea sa reprezentativa.

Corporatiunea reprezentativa consta pre diumetate din alesii publicului alegatoriu, ér' pre diumetate din acei civi ai patriei maiorenii, locitorii séu posesori comunali, cari platescu cea mai multa dare directa de statu.

§ 35. List'a representantilor, cari nu vinu sub alegere se rectifica (corege) in totu anulu.

Rectificarea se face pre basea aratarei de dare in comunele mice si mari prin sub-prefectu (szolgasbiró), ér' in cetatile cu consiliu regulat u prin una delegatiune alesa de corporatiunea reprezentativa.

Delegatiunea in dile defipte si publicate -si tiene siedintiele publice, si despre procederea sa face reportu motivat u corporatiunei reprezentative.

La stabilirea listeii si ordinei se computa numai darea directa de statu a averei din comuna si din teritoriul ei, si a venitului trasu in comuna si teritoriul ei; mai departe:

se computa indoit u darea directa de statu a profesorilor dela institutiile de invietamentu de statu, confesionali si private, a invietatorilor populari, a membrilor de academie scientifice, a redactorilor de fóie periodice si diuarie, a preutilor, a membrilor interni si esterni dela camerele industriale si comerciale, asemenea si a doctorilor, advocatilor, medicilor, inginerilor, apotecarilor, (farmacistilor), chirurgilor, montanisticilor, forestarilor si a economilor (gazdatisztek) provediuti cu diploma valida in statul ungurescu.

In darea de statu a barbatului séu a parintelui e de a se computa darea de statu a femeii, cum si a pruncilor minorenii, déca elu administráza avere femeii séu a pruncilor minorenii.

Candu doi sau mai multi platescu dare de statu de asemenea cuantitate, intre acestia decide sórtea; inse candu vine inainte acestu casu intre individi de aceia, dintre cari unulu ar' ajunge in corporatiunea reprezentativa in urm'a darei de statu calculate simplu, ér' celalaltu in urm'a darei calculate indoit: cestu din urma are antaietate.

§ 36. Nu se pote luá in lista:

a) celu ce s'a condamnatu pentru vreo fapta criminale, dela publicarea sententiei condamnatórie pre catu tiene pedépsa;

b) celu ce tiene in arenda bunurile publice ale comunei, séu stă in alta relatiune contractuale cu comuna;

c) ostasii, cari servescu in fapta in statul armatei (marinei belice) cum si militanii (honvédek) in statul activu;

d) functionarii de statu si municipali déca nu platescu alta dare in comuna afara de darea dupa salariele loru. — (Va urmá).

Concursu la posturi.

In „Buda-Pesti-Közlöny“, fóia oficiale a gubernului Ungariei, se publica concursu la posturile de secretari judecatori, oficiali de manipulatiune si la protocólele funduari, posturi cu salaria preste si pana la una miie si mai diosu. Petitiunile instructe cu documente doveditórie de capacitate si servitiale facute dimpreuna cu alte atestate a se inmmana presiedintelui acelei curti judecatoresci, unde vre concurrentele a fi denumit, celu multu pana in 15 Novembre a. c.

Tragemu luarea aminte a juniloru absoluti de jure, că se concurga pelunga postulu, de cari se considera meritati, deodata: séu pentru cele ce urmeza dupa elu, că se nu remana in fine ignorati si eschisi cu totulu, dupa ce patronagiulu si maghiaris-mulu preferu pe ai sei si mai pucinu calificati; cei cu diploma de dreptu inse nu se potu preferi idiotilor in posturi, cari nu pretendu calificarea juri-dica, déca se afia juristi insinuati. Apoi la protocólele funduari inca suntu bune statiuni pana la o

inaintare. — Se taca rabulistii, cari imputa cautarea de posturi sub constituirea de facia, — ca-ce in Ungari'a constituirea nu e a maghiarilor numai, ci a tuturor nationalitatilor Ungariei, cari au asemenea drept la beneficiale si servitiale tierei, si deca maghiarii adi o timbreza ca esclusiva maghiara, facu in contra principiului monarchiei si mane va fi er' comuna — pentru tota poporele — constituirea ungarica, er' nu maghiara numai. Asia pasivara si ungurii chiaru si sub absolutism si inca din cointelegera; er' romanii decisera pentru totudine a a nu cede nici unu palmacu din terenul ce le compete la vatr'a loru. Se nu confundem politic'a nationale cu pretensiunile de dreptul recunoscute si de antagoni dupa adoptiunea principiului egalitatei ca base a statului. Unum faciendum et alterum non omittendum, pana candu se va rode rugina egemonica si in punctul dreptului national politici, ca principiul se nu mai remana una satira revoltatora; ma inmormantatoria de increderea si pacific'a convietuire. Asta trebuie se se aplaneze, cum cere principiul, nu cum voiesc falsificatorii ecsecutarii lui. Eventus docebit; — numai se ne ferim de: ticalosi mari'a ta! —

Cronica esterna.

Parisu 18 Oct. Dupa alegerea princ. Napoleon de dep. in Corsica cu demonstratiuni se respendura faime de scomote mari bonapartiste, ele inse fura esagerate dupa depes. „Monit.“. Totulu se marginesce la cateva manifestari in doue comune si la cateva strigari de „se traiasca imperatori“. Autorii strigarilor seditione voru fi urmariti. Aceste turburari nu inspira nici o grigia. S'a luat mesuri de precautiune.

Charles Ferry, comisariu extraordinariu, a trebuitu se ajunga eri in Ajaccio. Escadr'a, plecata la golful de Juan, a debucatu in Corsica unu batalion precum si marinarii echipagiului.

Berlinu 18 Octobre. Doue conventiuni au fostu inchiate intre Germania si Francia. Una din ele stipuleaza desiertarea a siiese departemente. Dece Francia nu va plati a patra diuometate de miliardu, precum si 150 milioane procente pana la 1 Maiu 1872, Germania va avea dreptul de a ocupa din nou deseile departemente. Aceste siiese departemente suntu declarate neutre si trupele francese nu le voru puteti ocupat decat in numeru suficiente pentru a mantine ordinea.

Cealalta conventiune privesce la relatiunile vamali cu Elsati'a si Lotaringia. Scuturile vamali voru durata pana la 31 Novembre 1871. Marfurile din Elsati'a si Lotaringia suntu scutite de tacse pana la 31 Decembre 1871.

Aceste doue conventiuni suntu in o conesiitate inseparabile si efectul uneia depinde de ratificarea celeilalte. Ratificarile se voru efectuate pana la finele lunei Octobre. —

Caus'a boemo-nationale sta inca pe locu. Joi si Vineri s'a tienutu consiliu min. sub presidiulu Mai. Sale, inaltu care asculta tota parile. Beust, Andrassy suntu contrari primirei actelor de complanare; Mai. Sa totusi va respondere in rescriptu catra diet'a boema, ca actele ei se voru primi in principiu, si va provoca la tramitere in senatulu imperiale. Nu se poate spune, cu cata incordare au alarmat dualistii pres'a si cea germana si a Angliei, care apera sustarea dualismului; insse pericululu pacei monarchiei e legatu mai multu de respingerea pretensiunilor autonomice decat de aperarea egemoniei dualistilor. Se va vedea. —

Croatia e linistita; revolt'a se atribue uneltilor celor protegati de Andrassy; si acum se scotu la tergu semne, ca croatii nationali au lucratu in conexiune cu internationala, cu communistii parisani, cu panslavismulu si cate tota. Vomu vedea si adeverulu, care e nedependentia nationale de egemonia asupratorilor. —

Suveranulu Serbiei a calatoritu la Rusia; la Galati a fostu salutat cu min. Romaniei Costaforu. —

Orasiulu Parisu a oferit cetatii Londonu una medalia, pentru ca a venit in ajutoriulu reimputerirei lui. Armele orasiului cu inscriptiunea „Fluctuat nec mergitur“ pe una, pe alta parte e inscris „Ora-

siulu Parisu cetatii Londonu. Reimpoterirea Parisului. —

Roma se va fortifica cu vr'o 22 fortificatiuni, cari voru costa la 183 seu 300 si mai bine mil. franci. —

Varietati.

Madam'a Hersilia cu d. Dr. Campanile va da una siedintia publica aici in Vinerea aceasta la dorint'a mai multora. **Programa** e: Partea I: 1. Preambulu musical. 2. Magnetisarea prin potere de voluntia. 3. Anestesie seu nesimtibilitate in contra dorerilor si gustului. 4. Activitate magnetica, poterea atractiva si repulsiva. 5. Dovedi de chiaravedere prin numirea lucrarilor. 6. Straformarea apei magnetice. 7. Cautitia magica de secrete. 8. Extase musicala pana la cantecu. 9. Desteptarea.

Partea II: 1. Intermmediu musical. 2. Magnetisare in departare. 3. Strapunerea cugetelor. 4. Straformarea atmosferei ce incungura somnambul'a. 5. Alte dovedi de chiara vedere facia cu publicul. 6. Multiplicarea poterei fisice. 7. Catalepsi'a partiale. 8. Desteptarea la unu timpu defiptu.

Se afla acum si unu esplicatoriu in limb'a cunosuta publicului. Inceputulu va fi la 7 ore s'r'a in sal'a teatrului. Pretiulu de intrare ca si celu pentru productiunile teatrale curente. Dupa referante diurnaleloru, siedinti'a publica a facutu petuntindene mari efecte si a impresionat si pe cei mai scrupulosi scrutatori. —

(Medicina in contra anginei difterice.) D. I. Surpateanu studiosu de medicina la universitatea din Turinu tramise si publica in „Tromp. Carp.“ Nr. 941 a. c. una indicatiune experimentata la 58 copii afectati de angina difterica de Dr. Giovanni Caligari di Carrodavo din Italia, spre a salva vieti' a atacatilor. Noi reproducem acesta in favorea familiei loru:

Angina difterica cur'a eficace cu acidu fenicu. Tradusa dupa diurnalulu medicalu „L'Indipendente“ din Turinu.

„La finele lunei lui Iuniu a. c. se manifesta in Carrodam angina difterica, ea culpi impropositamente persoane in cea mai perfecta sanetate; la inceputu s'a aratatu cu pucina febre, cu durere la gatu si la gangli sub masclari, ecalzal din gura o odore fetida (puturose) presentandu, la partea superioara a farenxului concretiuni mucos'e de culoare alba-galbena, cu tumescenti'a sonsileloru si a ugoli (omusiorului), avandu o culoare violacee, simulandu o ulceratiune (ranire).

Primii infirmi curati cu medici ordinari, muriri; adica: cu emoliente, purgante, sanguesughe, (lipitorii), revulsive, emeticu, cauteridatiune cu nitratu de argintu cu acidu idro clorhidricu, gargare apa cu ocietu, de cloratu de potasu; la nimicu nu servira pentru a limita reproductiunea si intinderea pseudo-membranelor.

Doctorulu Caligari Giovanni gasi prea eficace urmatorulu metodu de **cura**: Se iea 4 grame acidu fenicu pusu in 600 grame de apa destilata si cu acesta se face la fiacare quartu de ora gargarisme, insocote in acelasi timpu de alte gargarisme de apa cu ocietu a dose eguali, deca ocietulu e slabu; si deca ocietu e forte, dose mai mari de apa. Estername se aplica la gatu de mai multe ori pe dinana, nu inse usata (cum este ea luata dela oile), si saci mici cu cenusie totu rece, mancarea si beutur'a trebuie a fi reci seu abia calde.

Camer'a trebuie a fi aerisita si tienuta cu fereastrile deschise candu nu este ventu.

Copiii, cari nu potu adoperat gargarismu, trebuie a udai in intru gatulu cu solutiunea fenicu cu unu penelinu, seu cu o pensula de scama, seu cu unu degetu invalitu cu o carpa de olanda curata, si din candu in candu se se de cate o lingura multu diluata internamente.

Cu acestu metodu, doctorulu nostru, asupra a 58 de individi intre 4 si 10 ani in cea mai mare parte, nu avu decat o copila de 7 ani deja vindecata, deca morta in urma de recidiva (reiinoarea boala). Doctorulu nostru nu se indoiesce a tiene acidu fenicu ca specificu anginei pseudo-membranoasa. Vindecarea, dupa observatiunile sale, se obtine cu 2 seu 3 din indicat'a solutiune. De astu faptu cam lasa a teme o mica indointia pentru cur'a anginei difterice, credu inse oportunu de a recomandat acesta proba a propusului metodu curativu. —

Nr. 1934 — 1871.

Publicare.

Eschisivulu dreptu de vendiare de vinarsu alu urbei Fagarasiu se va esarend, pre timpulu din 1 Ianuariu 1872 pana in finea Decembrie 1874, pre calea licitatii, in 15 Novembre a. c. demineti'a la 10 ore.

Pretiulu esclamatiunei e 9100 fl. v. a. Datorii de a licita suntu datori a depune unu vadiu de 10%.

Condiutiile de licitare se potu vedea sub orele oficiose, la acestu magistrat.

Fagarasiu in 14 Octobre 1871.

Magistratulu urbanu.

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de invetiatoriu la scola centrala din Hategu se deschide concursu pana la 20 Novembre a. a. st. nou.

Cu acestu postu e impreunat unu salariu de 300 fl. v. a. si dupa intarirea definitiva dreptulu de pensiune. Intarirea definitiva urmeaza, deca respectivul in cei d'antai doi ani va da probe de abilitate si portare buna. Limba propunerei e cea romana. Fii de granitari, avendu asemenea calificatiune, voru fi preferiti. Cererile instructe cu documentele recerute suntu a se adresat subsemnatului comitetu.

Sibiu in 16 Octobre 1871.

Comitetulu administrativu de fondulu scolasticu alu fostilor granitari din 1—2 regimentulu rom. I.

Nr. 2063/pol. 1871.

Edictu.

Licitatiunea de drepturi de carcimarit u comunitilor: Balomiru, Sibothu, Viner'a si Cugiru in scaunul Orastiei pe timpulu de trei ani 1872, 1873, 1874, precum si de morarit u comunitatile numite si anume:

1. In Balomiru in mor'a alodiala din diosu cu 2 rote.

2. In Sibothu in morele amendoue cu cate 2 rote.

3. In Viner'a in morele amendoue un'a cu 2 alta cu 5 rote.

4. In Cugiru in morele amendoue un'a cu una rota, alta cu 2 rote

se va tine aici in Orasti'a in cas'a magistratului in 28 Nov. 1871 la 9 ore.

Condiutiile de licitatiune se potu vedea la subscribulu inspectoru in Orasti'a.

Dela magistratulu cetatianu scaunulu.

Orasti'a in 18 Octubre 1871.

Ioane Balomiru m/p.,

1—3 inspectoru.

ADOLF GUST,

Juvaleriu, aurariu si argintariu,

face cunoscutu onoratiloru sei musterii si onoratului publicu, cumca si a stramutatu localulu argintarie din tergulu Graului in strat'a Vamei in facia cu cas'a dlui Schneider. Pentru increderea, cu care fui onoratu pana acum atatu de desu, aducu prin acesta intim'a mea multiamita si me rogu si pentru viitoru de concursulu binevoitoriu alu domnieloru vostre. Totu odata mi recomandu depusulu meu de juvaliere, manufacte, scule de aur si argintu precum si lucruri noave si reparatiunei cu pretiulu catu se poate mai etinu; din parte-mi me voi si sili totudine a mi justifica increderea mie data prin acurata punctualitate si soliditate. 3—3 g.

Cursurile

la bursa in 24 Oct. 1871 stă asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 67	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 " 40 ¹ / ₂	" "
Augsburg	—	—	118 " 15	" "
Londonu	—	—	118 " 15	" "
Imprumutulu nationalu	—	—	57 " 35	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	67 " 70	" "
Obligationile rurale ungare	—	—	79 " 75	" "
" " temesiane	—	—	78 " —	" "
" " transilvane	—	—	74 " 50	" "
" " croato-slav.	—	—	— " —	" "
Actiunile bancei	—	—	771 " —	" "
" creditului	—	—	291 " 90	" "